

Biometaanist

07.03.2023

Biometaanini kasutuse võtmise toetamine

Transpordistatistika kauplemisplatvormi määrus

Biometaanituru arendamise toetamise toetus

Gaasivõrgu dekarboniseerimise uuring

Biometaanist

Biometaani osatähtsus tänases olustikus on kasvava osatähtsusega. Tal on oma roll nii soojus- ning jahutusmajanduses kui ka transpordis. Biometaanil on oluline roll transpordisektori dekarboniseerimisel ehk keskkonnasäästlikuks muutumisel. Kuigi hetkel on gaasihind kõrge, prognooside järgselt ei jää gaasi hind pikaajaliselt nii kõrgeks.

Transpordi sektoris on peamised võimalikud keskkonnasäästlikud tehnoloogiad:

- **Biometaan**
- **Vesinik**
- **Elekter**

Biometaanil on ja jääb teatud roll süsinikneutraalse transpordi loomisel.

Biometaani transpordisektoris tarbimise toetamise tingimused

Milleks?

Taastuenergia direktiivis (EL) 2018/2001 seatud eesmärkide kohaselt on taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal summaarses energia lõpptarbimises aastal 2030 vähemalt 32 %.

Taastuenergia direktiivi (EL) 2018/2001 eesmärgi täitmiseks on seatud transpordisektoris taastuenergia osakaal summaarses lõpptarbimises 2030. aastaks vähemalt 14 %, 2019 aasta seisuga oli see osakaal 5,5%. Biometaani kasutamise hoogustamine võimaldab panustada seatud eesmärgi õigeaegsesse saavutamisesse.

Peamised põhimõtted ja toetatavad tegevused

Toetuse oodavaks tulemuseks on biometaani busside kasutusele võtt tõmbekeskustest väljaspool. Ootava tulemuse kaasmõjuks ning lisatulemuseks on biometaani kasutamise suurendamine tõmbekeskustest väljaspool.

- **rajatakse võimekus biometaani tarnimiseks ja tankimisvõimaluse pakkumiseks avalikus lahus- või võrgutanklas**
- **võetakse avaliku liiniveo korraldamisel kasutusele biometaani tarbivad gaasibussid**
- **võetakse kasutusele gaasiveokid jäätmemajanduses**
- **võetakse kasutusele gaasisõidukeid elanikkonna kaitse ja tuletõrjes**

Tõmbekeskused Tallinn, Tartu, Pärnu.

- **Tanklad**

- 40% abikõlblikest kuludest
- 450 000 eurot maksimaalselt ühe toetuse kohta
- Abikõlblikest kuludest arvatakse taotleja realistlike prognooside alusel eelnevalt maha tegevuskasum ja toetuse summa ei tohi ületada abikõlblike kulude ja investeringu tegevuskasumi vahet.

Tanklad Hindamiskriteeriumid

Toetuse suures – Väikseim toetuse küsija saab parimad punktid

Asukoht – peab olema teatud kaugusel teistest olema vähemalt 30 km kaugusel või on piiritletud toetuse piirkonnaga (toetus avatud KIKi poolt määratud piirkonnas – nt Ida-Virumaa)

Ettevalmistuse tase – kui kaugele on jõutud tankla rajamisel (detailplaneering, kinnistu ostmise soov, valmis ehituseks)

*Võib lisanduda kriteeriume väljatöötamise käigus

Avaliku liiniveo bussid ja jäätmekogumissõidukid (2009/33/EÜ)

• Sõidukid

- toetuse maksimaalne osakaal projekti abikõlblikest kuludest väikeettevõtte puhul 60%, keskmise suurusega ettevõtte puhul 50% ja suurettevõtte puhul 40%.
- minimaalne toetuse summa on 10 000 eurot ja maksimaalne toetuse summa 400 000 eurot projekti kohta
- NB! Riigiabi paragrahv 56**
- Uus periood võib tuua veel väikseid muutusi.

*Vajalik on kinnitada toetuse maksimaalne protsent ja abikõlblike kulude arvutamise metoodika.

Sõidukid hindamiskriteerium

- **Kui taotlus kooskõlas määrusega**
- **Soetatavad sõidukid on uued ja põhilise kütusena tarbivad surugaasi**

*Ettevalmistuse käigus veel võivad mõned detailid muutuda

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Eesmärk	Tegevus (milleks?)	Sihtrühm (kellele?)	Toetuse eelarve (kui palju?)	Toetuse saaja panus %	Ajaraam (Millal?)
Biometaani taristu toetamine	Tanklate rajamiseks		12 miljonit*	60%	2023-2028
Biometaani sõidukite soetamine	Seadmete ost	Teenuseosutajad (bussid, jäätmevedu, elanikkonnakaitse ja tuletõrje)	12 miljonit*	40-60%**	2023-2028
	* 12 miljonit kogu eelarve, tanklatele hinnanguliselt 4 miljonit ja 8 miljonit seadmed				
	** Sõltub täpsemalt määruse väljatöötamisel kehtivatest võimalustest				

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Transpordistatistika kauplemisplatvormi määrus

(Biokütuse, biometaani ja elektrienergia statistikaga ning kasvuhoonegaaside heitkoguste statistikaga kauplemise kord)

- Määrus sätestab **biokütuse, biometaani, taastuvast allikast toodetud elektrienergia ja kasvuhoonegaaside heitkoguste statistikaga kauplemise korra.**
- Määruse kehtestamisega **sätestatakse statistika ja KHG statistika tekkimise, väljastamise ja kauplemise reeglid.**
- Määruses kehtestatud nõuete järgimisel on **võimalik kauplemine eelkauplemise ja enampakkumise kaudu.**
- Sätestab korra, mille alusel **kütuse tarnija transpordisektoris tõendab statistika tekkimist ja kasutamist.**
- **Statistikaga kauplemine ainult kauplemisplatvormi kaudu (loob süsteemihaldur)!**

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Biometaanituru arendamise toetamise toetus

- Pikendamine kuni 31.06.2024
- Kooskõlastusring läbitud. Piirang GBRist tulenev ajaraam.

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Gaasivõrgu dekarboniseerimise uuring

- Ühise gaasivõrgu skoop gaasivõrgu dekarboniseerimiseks
- **Algus 2022 veebruar, lõpp 2023 lõpp**
- **November 2022 seisuga on jõutud stsenaariumite koostamiseni**
- **Järgmine etapp mõjuanalüüsid ja tegevuskavad**
- **Üheks osaks ka regulatiivsete muudatuste ettepanekud ühisele gaasiturule**

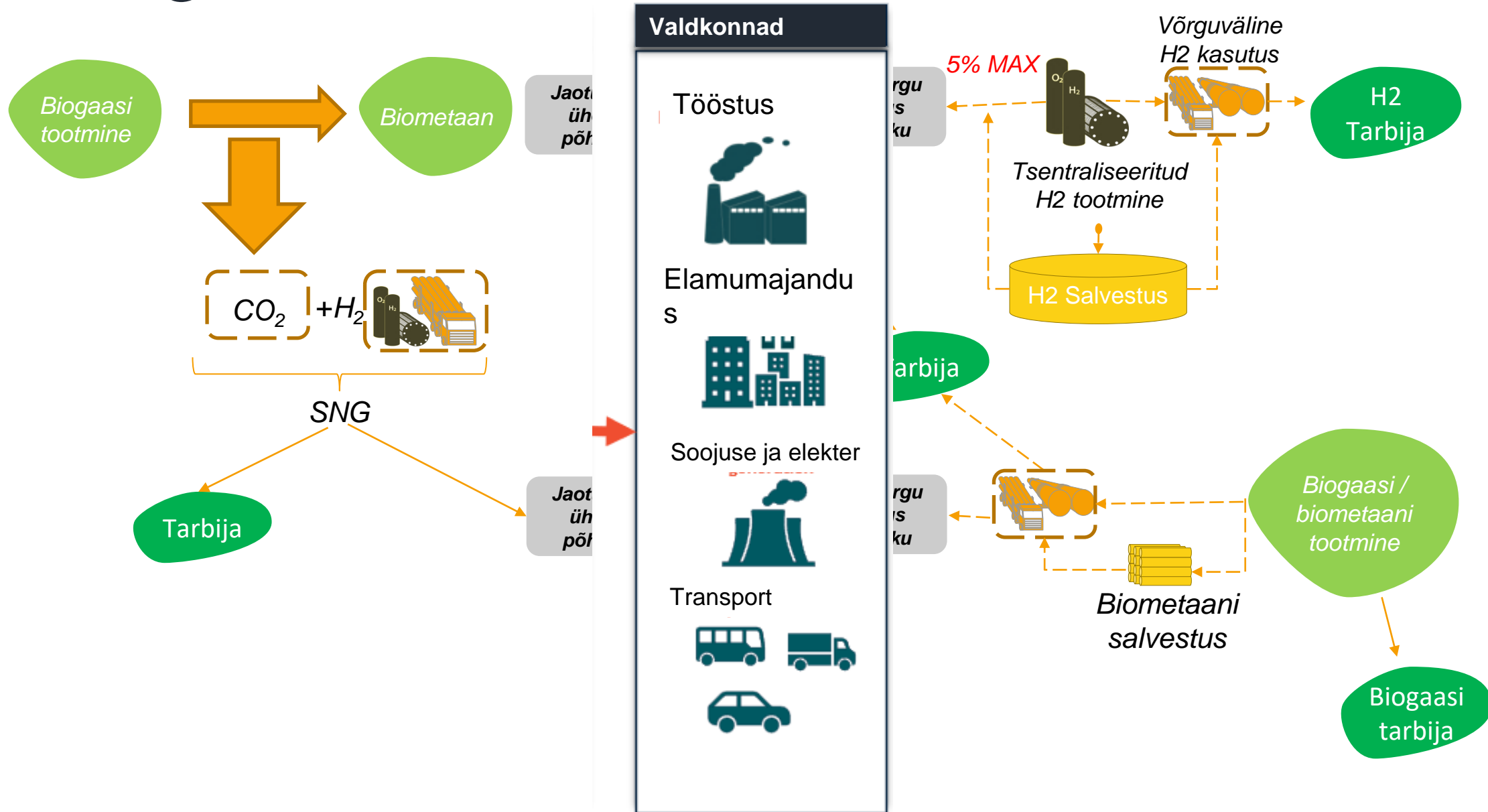

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Gaasivõrgu rohestamise võimalused

Stsenaariumite modelleerimise alused

Stsenaariumid	Eeldused stsenaariumitele	
Baas stsenaarium	Vesinik – 5 Vol%. Biomeaani vastavalt REKKle - ... %. Ülejäänud LNG (fossiilne).	Mittetäielik dekarboniseerimine
Taastuva metaani stsenaarium	Vesinik – 10 Vol% . Biomteean – majanduslikult mõistliku potentsiaali täielik rakendus aastaks 2050. LNGst järjest loobumine. SNG- ülejäänud osa gaasimiksist	Täielik dekarboniseerimine
Taastuv vesinik	Vesinik – 10 Vol% aastaks 2040 ning 100 vol% alates 2041. Biometaan – REKK ...%. LNG – loobutud aastaks 2040	Täielik dekarboniseerimine
Minimaalse kulu stsenaarium	Vesinik maksimum – 10 Vol% (!) . Biomethane – maksimum potentsiaal LNG – loobutud aastaks 2040 SNG ülejäänud kogus	Täielik dekarboniseerimine

Toetus: ca 20 miljonit – MEMi poolt – eeltöö käib
Lisaks siis potentsiaali kaardistamine üle Eesti. Sarnaselt Kagu-
Eesti tööle.

a. Toorme ja biometaani transport (kütuse osakaal) 10-15% -
?

i. Kui palju võiks muutuda see kasutades biometaani (ehk siis biometaani sõidukeid nii toormele kui ka biometaani transpordiks). Masinad kasutavad mitte 0 hinnaga vaid nt omakulu + mõistlik marginaal (see siiski soodsam kui mujal tanklas, diisel jne)

ii. => Tootmisüksuste juurde nt investeringutoetus just biometaanisõidukitele!

iii. Mõju hinnale ..

b. Elekter ja Soojus 20-25 % - ?

i. Kui palju võiks muutuda see kasutades elektri ja sooja tootmiseks biogaasi (biogaasist elekter ei ole küll kõrge kasuteguriga, kuid sellega väldib kõrget muutuvkulu).

1. CHP puhul jääb sõltuvus hakkepuidust või on võimalik ka seal see kulu viia miinimumi?

ii. => Tootmisüksuste juurde nt investeeringutoetus PV paneelidele, biogaasist elektri ja sooja tootmisele, või muu lahendus, mis tagab jooksvate kulude stabiilsuse

iii. Mõju:

c. Liitumispunkti investeringu mõju ?

i. Eeldus on, et üks liitumispunkt võiks ju teenindada mitut tootmist?

ii. => Ntx strateegilistesse kohtadesse on välja ehitatud liitumispunktid, mis teenindavad piirkonnas olevaid tootmisi. See siis nt Eleringi poolt välja ehitatud või on teatud x eurot liitumistasu vms mõistlik tasu.

iii. Mõju : ....

d. Kui palju mõjutab investeringu toetus üldiselt biometaani lõpphinda ehk kui palju muutub OPEX kui CAPEXis toimub vähenemine?

i. Näiteks teatud summa ulatuses ehk 1 000 000 investeringu puhul 40% toetust.

ii.=> Sellest lihtsalt üldistavalt, et kui üleoleval toodud mõtete najal suureneb CAPEX, siis tuleks arvestada ka selles osas mingi toetus...

iii. Mõju:

Kokkuvõttes on eesmärk jõuda sinna, kus:

- Biometaani lõpphind on piisavalt mõistlik, et turuosalised soovivad biometaani kasutada (transport nt jne). Ntx 40-80 eur/MWh.
- Biometaani tootjatel jääb kätte GO, mis on täiendav tuluallikas (Transpordis täna 40-60 eur/MWh)
- Biometaani hind on lahti seotud maagaasihinnast või ei ole nii tugevalt seotud
- Biometaani uued tootmised tulevad järjest turule kindlamalt ka pankade silmis (finantseeritakse parematel tingimustel, kuna seni olevad riskid on maandatud)

Kontaktid

Kristjan Lepp, MKM energeetikaosakond, kristjan.lepp@mkm.ee, 6 397 602

